

229/53/05

Puolustusministeriö
Puolustusvoimat

5.5.2006

PUOLUSTUSVOIMIEN TILINTARKASTUSKERTOMUS VUODELTA 2005

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa Puolustusvoimien tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2005 tämän tilintarkastuskertomuksen. Tilintarkastuskertomus annetaan sekä puolustusministeriölle että Puolustusvoimille.

Tarkastus on suoritettu tarkastusviraston tilintarkastusohjeen mukaisesti ja se on kohdistunut Puolustusvoimien tilinpäätökseen, tilinpäätöstietojen perustana olevaan kirjanpitoon ja tuloksellisuuden laskentatoimeen, sisäiseen valvontaan sekä talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten noudattamiseen.

Tarkastuksen on suorittanut ylitarkastaja, JHTT Jaakko Eskola ja tarkastuksessa ovat avustaneet ylitarkastajat Pekka Luosujärvi ja Petri Nurmi. Tarkastusta on valvonut tarkastuspäällikkö Hannu Taunula.

TILINPÄÄTÖS

Tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot

Tilinpäätöslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa sekä niiden perustana olevaa kirjanpitoa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, onko tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot laadittu olennaisilta osin oikein.

VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTO

► Postiosoite: PL 1119, 00101 Helsinki ► Käyntiosoite: Annankatu 44, 00100 Helsinki
► Puhelin: (09) 4321 ► Faksi: (09) 432 5820

Momentille 27.10.16 (Puolustusmateriaalihankinnat) on talousarvion vastaisesti tuloutettu sopimussakkoja ja sopimussakkoihin sisältyviä arvonlisäveroja. Tarkastuksessa näitä on havaittu yhteensä noin 1,0 miljoonaa euroa. Siirretystä määrärahasta tulee vuonna 2006 peruuttaa vastaava määrä. Vuoden 2006 talousarviossa em. sakkomaksut on asianmukaisesti budjetoitu.

Talousarvion toteutumalaskelmassa on momentille 27.10.16 (Puolustusmateriaalihankinnat) myönnetyn valtuuden käytöksi merkitty noin 45 miljoonaa euroa vuodelle 2006 kuuluvia sopimuksia ja noin 5 miljoonaa euroa hallinnollisia päätöksiä, jotka eivät ole valtuuden käyttöä. Näillä oikaisujen jälkeen Puolustusvoimat on käyttänyt vuonna 2005 käytettävissä olleista momentille 27.10.16. (Puolustusmateriaalihankinnat) budjetoiduista tilausvaltuuksistaan 165 miljoonaa euroa, mikä oli noin 55 % talousarviossa myönnettyistä tilausvaltuuksista.

Puolustusvoimat on saanut vuoden 2005 aikana lahjoituksia, joita on käsitelty ainoastaan liikekirjanpidossa. Saadut lahjoitukset ja niiden käyttö tulee käsitellä myös talousarviokirjanpidossa.

Puolustusvoimien taseessa esitettyihin vaihto-omaisuustietoihin ja tuotto- ja kululaskelmassa esitettyyn vaihto-omaisuuden muutokseen sisältyy omaisuuden arvostamisesta aiheutuvaa olennaista epävarmuutta.

Puolustusvoimien maanpuolustuskalustosta maksettujen ennakkomaksujen tase-erää ei voida pitää luotettavana. Asiaa on käsitelty myös Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomuksessa 54/51/2004.

Muilta osin tilinpäätöslaskelmat on laadittu säännösten mukaisesti.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liitteessä 12 (Valtiontakaukset, -takuut sekä muut vastuusitoumukset) esitetty tieto 11 miljoonan euron sopimusvastuista antaa olennaisella tavalla väärät tiedot. Liitteessä ei ole esitetty tietoja pitkäaikaisista kiinteistöjen ja maa-alueiden vuokrasopimuksista. Näihin liittyvät Puolustusvoimien

maksamat pääomavuokrat olivat vuonna 2005 noin 88 miljoonaa euroa.

Muilta osin tilinpäätöslaskelmien liitteenä esitettävät tiedot on esitetty olennaisilta osin talousarvioasetuksen edellyttämällä tavalla.

Tuloksellisuuden kuvaus

Toiminnallista tehokkuutta koskevien tietojen sisältöä ja esittämistapaa ja näiden perustana olevaa laskentatointia on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, sisältääkö tuloksellisuuden kuvaus olennaisilta osin oikeat ja riittävät tiedot.

Tuotosta ja laadunhallintaa koskevien tietojen osalta on tarkastettu, onko suoritteiden määrästä ja julkishyödykkeistä esitetty olennaisilta osin oikeat ja riittävät tiedot.

Toiminnallista tehokkuutta kuvaavina tietoina on esitetty maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat sekä sanallisia kuvauksia kehittämisohjelmista, tulosalueittaisia menopohjaisia toteumalukuja ja niistä johdettuja taloudellisuustietoja. Lisäksi on esitetty tuottavuutta kuvaavia tunnuslukuja vuodelta 2005.

Puolustusvoimien maksullisen toiminnan tulot olivat 7,4 miljoonaa euroa ja hintatuetun maksullisen toiminnan hintatuki 0,34 miljoonaa euroa. Koska maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmien rakenne poikkeaa kustannusten erittelyjen osalta olennaisesti laskelmasta annetun määräyksen mukaisesta rakenteesta eikä hintatuetusta maksullisesta toiminnasta ole esitetty erillistä kustannusvastaavuuslaskelmaa ja työkustannusten kohdentamiseen liittyy olennaista arvionvaraisuutta, ei maksullisesta toiminnasta esitettyjä tietoja voida pitää oikeina ja riittävinä.

Koska Puolustusvoimien toimintakertomuksessa on muina toiminnallista kustannustietojen sijasta menopohjaisia toteutumalukuja ja työkustannusten kohdentamiseen sisältyy olennaista arvionvaraisuutta, ei esitettyjä tietoja voida pitää oikeina ja riittävinä.

Tuotoksesta ja laadunhallinnasta esitettyjä tietoja voidaan pitää oikeina ja riittävinä.

SISÄINEN VALVONTA

Sisäistä valvontaa on arvioitu riskianalyysissa ja tarkastettu kirjanpidon, valtuuskirjanpidon ja tulokellisuuden laskentatoimen tarkastuksen sekä hankintatoimen, palkkahallinnon ja omaisuuden hallinnan tarkastusten yhteydessä.

Edellä esitettyjä kirjanpidon, valtuuskirjanpidon ja tilinpäätöslaskelmien virheitä on pidettävä myös kirjanpidon sisäisen valvonnan puutteina, joiden osalta Puolustusvoimien on syytä ryhtyä toimenpiteisiin.

Puolustusvoimien tulee jatkaa laskentatoimensa kehittämistä, jotta se voi tuottaa talousarvioasetuksen 55 §:n edellyttämät tiedot.

Puolustusvoimien palkkahallinnon sisäisen valvonnan tarkastuksessa havaittiin joitain puutteita, joiden johdosta Puolustusvoimat on osin jo ryhtynyt toimenpiteisiin.

Puolustusvoimien taloushallinnon tietojärjestelmän sisäisen valvonnan järjestelyissä havaittiin puutteita, joiden johdosta Puolustusvoimien tulee ryhtyä toimenpiteisiin.

Tilinpäätökseen sisältyvään sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman valmisteluun tulee kiinnittää huomiota.

TALOUSARVION JA SITÄ KOSKEVIEN KESKEISTEN SÄÄNNÖSTEN NOUDATTAMINEN

Tarkastuksen perusteella voidaan lausua, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu lukuun ottamatta lahjoitusvarojen käsittelyä, bruttobudjetoidulle momentille nettoutettuja sakkomaksuja, valtuuskirjanpidon puutteita ja valtion talousarviosta annetun lain 15 §:n 2 momentin edellyttämiä laskentatoimen järjestelyjä.

ILMOITUSVELVOLLISUUS VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTOLLE

Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 5 §:n 1 momenttiin perustuen Puolustusvoimien tulee ilmoittaa tarkastusvirastolle 15.8.2006 mennessä, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt edellä eriteltyjen talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten vastaisten menettelyjen osalta ja laskentatoimensa kehittämiseksi.

Ylijohtaja

Marjatta Kimmonen

Ylitarkastaja, JHTT

Jaakko Eskola

TIEDOKSI

Valtiontilintarkastajat
Valtiovarainministeriö
Valtiovarain controller -toiminto
Puolustusministeriön kansliapäällikkö
Puolustusvoimien komentaja
Valtiokonttori